

**BENEFICIILE SCHIMBĂRILOR PROPUSE DE
PROGRAMA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
LA CLASA A VI-A,
ÎN VEDEREA
EVALUĂRII NAȚIONALE
(ANALIZĂ COMPARATIVĂ A)
PROGRAMEI ȘCOLARE**

PROF. DRĂGAN ALINA - ȘTEFANIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1 BĂLENI

COMPETENȚELE

Scopul noii programe școlare este de a elimina din procesul de învățare teoretizarea excesivă, aceasta fiind înlocuită cu elemente concrete și accesibile pentru acest nivel de vârstă și care pot conduce, prin înțelegerea celor învățate, la formarea de competențe.

Este foarte important ca ceea ce elevul învață să constituie o temelie solidă pentru viață. Tocmai prin prisma acestui aspect, este necesar ca profesorii să insiste pe dezvoltarea competenței-cheie „**A învăța să înveți**”, oferindu-le elevilor experiențe diverse de învățare care să-i formeze pentru viitor.

Să nu uităm că profesorul este „cheia” reușitei procesului instructiv-educativ!

Noile programe școlare sunt orientate către două coordonate principale, care ajută la construirea profilului elevului de gimnaziu:

◆ COMUNICAREA, ca principal instrument al cunoașterii

ȘI

◆ CONSTRUIREA UNUI CADRU EMOȚIONAL/AFECTIV al relației profesor-elev, întrucât școala trebuie să fie instituția în care sunt predate și însușite *instrumentele învățării continue/învățării pe tot parcursul vieții*

COMPETENȚELE

ANALIZĂ COMPARATIVĂ A PROGRAMEI ȘCOLARE PENTRU CLASA a VI-a

OMEN nr. 5097/09.09.2009
COMPETENȚE GENERALE, SOCIALE
ȘI CIVICE

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare
2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată
3. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse
4. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017
COMPETENȚE SPECIFICE

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral
2. Receptarea textului scris de diverse tipuri
3. Redactarea textului scris de diverse tipuri
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise
- ! 5. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

Cum formăm competențele?

În procesul de predare-învățare-evaluare, noua programă școlară vizează:

- ! Centrarea predării pe formarea competențelor.
- ! Relaționarea formării competențelor cu evaluarea acestora.
- ! Elaborarea unor *sarcini de lucru* care să evite simpla reproducere a unor informații sau reguli gramaticale.
- ! Accentuarea dimensiunii conștiente a învățării, prin proiectarea activităților de învățare care să stimuleze gândirea critică și creativă a elevilor.
- ! Utilizarea elementelor de noutate (mijloace audio – video, sarcini de lucru diversificate și atractive etc.).
- ! Crearea unor activități de învățare care să încurajeze exprimarea perspectivei personale și creativitatea.

Cum evaluăm competențele?

- ! Proiectând și diversificând activitățile ce vizează evaluarea, astfel încât să stimuleze elevilor gândirea critică , sintetică și creativă.
- ! Elaborând itemi /sarcini de evaluare pe competență.
- ! Utilizând metode activ-participative care să stimuleze interesul elevilor.
- ! Folosind mijloace de evaluare alternative.

ANALIZĂ COMPARATIVĂ A PROGRAMEI ȘCOLARE PENTRU CLASA A VI-A

COMPETENȚE GENERALE, SOCIALE ȘI CIVICE (2009) /
COMPETENȚE SPECIFICE (2017):

3. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse (2009) / **Redactarea textului scris de diverse tipuri** (2017)
4. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse (2009) / **Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise** (2017)
5. **Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional** (2017)

DOMENII DE CONȚINUT

REDACTARE

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE

**ANALIZĂ COMPARATIVĂ A PROGRAMEI ȘCOLARE
PENTRU CLASA A VI-A**

REDACTARE

!Conținuturile marcate cu roșu nu se mai studiază în clasa a VI-a

OMEN nr. 5097/09.09.2009

2. Practica rațională și funcțională a limbii

2.2. Comunicarea scrisă

2.2.1. *Procesul scrierii*

Organizarea unui text în funcție de destinație (scrisoarea, anunțul).

Semnele de punctuație: punctul și virgula, linia de dialog și linia de pauză.

Semnele ortografice: cratima, punctul ca semn ortografic.

2.2.2. *Contextele de realizare*

Relatarea. *Oferirea de informații privind diverse aspecte ale realității înconjurătoare. Motivarea unei opinii privitoare la textele studiate sau la fapte/persoane din realitate.

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

Redactare

Etapele scrierii, cu accent pe:

- a) planul textului;
- b) redactarea ciornei și a lucrării pe baza planului

Rezumatul

Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă

Tipare textuale de structurare a ideilor - narativ, descriptiv, explicativ, narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape)

Adecvarea la temă

OMEN nr. 5097/09.09.2009

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

2.2.2. Contextele de realizare

Descrierea de tip tablou, de tip portret. **Povestirea.**
Rezumatul.

Aprecieri personale referitoare la textele epice și lirice studiate.

Redactare

- Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate
- Prezentarea textului: tabele corelate cu conținutul textului
- Elemente auxiliare în scriere (paranteze, sublinieri)

REDACTARE

CE ADUCE NOU PROGRAMA ȘCOLARĂ
PENTRU CLASA a VI-a

În ceea ce privește REDACTAREA, noua programă școlară pentru clasa a VI-a, vizează:

- introducerea etapelor scrierii;
- varietatea tipurilor de text (narativ, descriptiv, explicativ, narativ-descriptiv), inserarea de imagini, tabele, grafice, care să susțină textul scris, asocierea unui fond muzical, scrierea sau crearea de texte multimodale;

-
- scrierea individuală și scrierea în comun, folosirea T.I.C. pentru redactarea textelor;
 - evaluarea poate fi făcută prin: prezentarea textului, autoevaluare, dar și prin evaluare reciprocă;
 - se pune accent pe etapele scrierii unui text; să lucrezi folosind etapele scrierii indică ce dificultăți au elevii (de exemplu: să aranjeze textul corespunzător în pagină, respectând alineatele, să ofere coerență și claritate textului, să utilizeze detaliile, să învețe să scrie lizibil etc.);
 - orice aspect se învață pe bucățele, apoi se reunește fiecare parte, obținându-se varianta finală a textului redactat.

Ce a fost eliminat din programa pentru clasa
a VI-a?

Au fost eliminate următoarele concepte:

- Genul epic și genul liric

! Aceste concepte sunt înlocuite cu:

„Text epic. Narativul literar”, „Text liric”, „Text
dramatic” – sunt prevăzute în noua programă
pentru cl. a VII-a

- Specii literare: doina populară (fabula este
păstrată sub denumirea de „text narativ literar în
versuri”)

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

- **!Conținuturile marcate cu roșu nu se mai studiază în clasa a VI-a**

În ceea ce privește studiul gramaticii, frecvența erorilor de utilizare a limbii române a dus la eliminarea, din programa actuală, a unor conținuturi care nu puteau fi înțelese/înșușite corect de către elevii de gimnaziu:

- diateza reflexivă;
- propoziția subordonată subiectivă;
- propoziția subordonată predicativă;
- propoziția subordonată concesivă;
- propoziția subordonată consecutivă;
- genurile și speciile literare...

!!! Noua programă școlară pentru clasa a VI-a pleacă de la sintaxă spre morfologie. În cea veche era invers.

OMEN nr. 5097/09.09.2009

3.5 Sintaxa propoziției (actualizare)

Predicatul. **Predicatul verbal** și predicatul nominal (numai cu verbele copulative *a fi* și *a deveni*).

Subiectul. **Subiectul exprimat** și subiectul neexprimat (subînțeles și inclus).

Acordul predicatului cu subiectul

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

Gramatică

Predicatul nominal. Verbul copulativ *a fi*; numele predicativ
Acordul numelui predicativ

Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles)

OMEN nr. 5097/09.09.2009

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

3.5 Sintaxa propoziției (actualizare)

Gramatică

Atributul (actualizare).

Atributul adjectival, Atributul substantival, Atributul pronominal, Atributul adverbial

Complementul (actualizare).

Complementele circumstanțiale:
de loc, de timp, de mod.

Complementele necircumstanțiale.

Complementul direct.

Complementul indirect

Complementul. Complementul direct, complementul indirect în dativ și complementul prepozițional
Circumstanțialul de mod, de timp, de loc
Norme de punctuație (virgula).

NOUTĂȚI (Gramatică):

Părțile de propoziție prevăzute în programa actuală pentru clasa a VI-a, sunt:

SUBIECTUL (doar cel neexprimat; subiectul exprimat se studiază în clasa a V-a)

PREDICATUL (predicatul nominal, doar cu verbul „a fi”; predicatul nominal cu verbul copulativ „a deveni” + celelalte verbe copulative va fi studiat în clasa a VII-a)

! ATRIBUTUL – *se va studia, detaliat, în clasa a VII-a (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb)*

COMPLEMENTUL

(Atenție la denumirile prevăzute în G.A., 2005!)

Complement direct (în acuzativ)

Complement prepozițional (în acuzativ)

Complement indirect în dativ

Circumstanțial de loc

Circumstanțial de mod

Circumstanțial de timp

! Noua programă școlară pentru
clasa a VI-a prevede și normele
de punctuație ale
circumstanțialelor.

OMEN nr. 5097/09.09.2009

3.4. Morfosintaxa

Verbul (actualizare).

Verbele predicative și verbele nepredicative copulative (numai a *fi*, a *deveni*) și auxiliare

Modurile personale: **indicativ**, **imperativ**, **conjunctiv**, **condițional-optativ**. Timpuri.

Modurile nepersonale: **infinitiv**, **gerunziu**, **participiu**, **supin**.

Substantivul (actualizare).

Substantivele defective de singular sau de plural. Substantivele colective.

Cazurile și funcțiile sintactice ale substantivului.

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

Gramatică

– Verbul.

Moduri verbale și timpurile lor:
conjunctivul și condițional-optativ
Posibilități combinatorii ale verbului.
Prepoziția

– Substantivul. Substantive colective.
Substantive defective. Cazul.
Articolul genitival
Punctuația vocativului
Corelarea funcției cu cazul
Posibilități combinatorii ale substantivului.

NOUTĂȚI (Gramatică-VERB):

Programa școlară pentru clasa a VI-a prevede doar studiul modurilor verbale conjunctiv și condițional-optativ, precum și a timpurilor acestora.

! Indicativul și imperativul – în clasa a V-a

În noua programă pentru clasa a VI-a:

!!! NU mai apar modurile nepersonale.

Noțiunea de „mod nepersonal” este eliminată, fiind înlocuită cu denumirea de „formă verbală nepersonală”.

Aceste forme verbale nepersonale vor fi studiate în cadrul structurii timpurilor compuse, în **clasa a V-a (Infinitivul și participiul)** și, ulterior, în **clasa a VII-a**, vor fi prezentate **utilizările sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul și supinul.**

- ! Verbele auxiliare sunt prevăzute în programa școlară pentru clasa a V-a.
- ! În cadrul **Posibilităților combinatorii ale verbului**, în clasa a VI-a, se învață doar despre **verbul copulativ „a fi”**, ce intră în structura **predicativului nominal**. Noțiunile despre celelalte verbe copulative vor fi însușite în clasa a VII-a.
- ! **Predicatul verbal – în clasa a V-a**

OMEN nr. 5097/09.09.2009

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

3.4. Morfosintaxa

Gramatică

3.4.3.1. Pronumele

Pronumele personal.

Pronumele posesiv și adj. pron. posesiv. Forme, cazuri și funcții sintactice.

Pronumele demonstrativ și adj. pron. demonstrativ. Forme, cazuri și funcții sintactice.

Pronumele personal (flexiune cazuală). Pronumele reflexiv (diferența între pronumele reflexiv și pronumele personal). Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin clitice pronominale în cazul unor complemente. Aspecte ortografice

3.4.3.2. Numeralul (actualizare).

Valoarea substantivală și adjectivală a numeralului. Numeralul cardinal și numeralul ordinal. Funcții sintactice.

NOUTĂȚI (Gramatică - Pronume)

Din actuala programă școlară pentru clasa a VI-a, au fost eliminate următoarele conținuturi, urmând a fi studiate în clasa a VII-a:

Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv

Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ

!!! În materia pentru clasa a VI-a, este introdus pronumele reflexiv (această apărare, în programa veche, în clasa a VII-a, la diateza reflexivă)

NOUTĂȚI (GRAMATICĂ - Numeral)

Numeralul nu mai apare în noua programă pentru clasa a VI-a. Se studiază în clasele:

a V-a (Tipuri de numeral: cardinal și ordinal + aspecte normative)

a VI-a, a VII-a (Posibilități combinatorii ale numeralului+valori)

OMEN nr. 5097/09.09.2009

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

3.4. Morfosintaxa

3.4.4. Adjectivul (actualizare).
Formele flexionare. **Articolul demonstrativ (adjectival).**
Gradele de comparație. Funcții sintactice.

Gramatică

– Adjectivul. Posibilități combinatorii ale adjectivului

NOUTĂȚI (Gramatică - Adjectivul)

! Conform noii programe școlare,
gradele de comparație ale adjectivului și
articolul demonstrativ se învață în clasa
a V-a. **Vechea programă** prevedea
studiul acestora în clasa a VI-a.

NOUTĂȚI (Gramatică - Adjectivul)

! *În noua programă școlară pentru clasa a VI-a, NU sunt precizate funcțiile sintactice ale adjectivului, însă, în cadrul posibilităților combinatorii ale adjectivului, pot fi amintite funcțiile sintactice de atribut și nume predicativ (în cazul adjectivului subordonat).*

OMEN nr. 5097/09.09.2009

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

3.4. Morfosintaxa

3.4.5. Părți de vorbire neflexionare

Adverbul (actualizare). Gradele de comparație. Funcțiile sintactice: **complement** circumstanțial de loc, de timp, de mod, **atribut adverbial**.

Prepoziția (actualizare).

Regimul cazual.

Conjunția (actualizare). Exerciții de folosire corectă a adverbului, a prepoziției și conjuncției.

Interjecția (actualizare).

Interjecții predicative.

Gramatică

– Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, deloc). Gradele de comparație.

–

NOUTĂȚI

(Gramatică – Părți de vorbire neflexibile)

! În cazul adverbului, se păstrează gradele de comparație și funcțiile sintactice de circumstanțial de mod, de loc și de timp.

ATENȚIE LA GRADUL COMPARATIV
(Comparativul de inegalitate și Comparativul de egalitate, conform G.A., 2005)

! Funcția sintactică de atribut adverbial este prevăzută pentru clasa a VII-a, când se vor studia realizările atributului (prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, **adverb**)

NOUTĂȚI

(Gramatică – Părți de vorbire neflexibile)

! În clasa a VI-a, **NU se mai studiază:**

regimul cazual al prepoziției.

! **Conjunția** – apare în noua programă pentru clasa a VII-a (Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjunții coordonatoare), dar și în cea pentru clasa

a VIII-a (Fraza. Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative)

! **Interjecția** – apare în noua programă pentru clasa a VII-a (Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă)

OMEN nr. 5097/09.09.2009

3.2. Noțiuni de fonetică

Regulile de despărțire a cuvintelor în silabe.

Ortografia pentru despărțirea în silabe, inclusiv folosirea cratimei și a apostrofului

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

Ortoepie și ortografie

- Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
- Despărțirea în silabe (principiul fonetic)

NOUTĂȚI (Ortoepie și ortografie)

- !** **Structura fonologică a cuvintelor:** *diftong, triftong, hiat* (în programa școlară veche, aceste grupuri de sunete erau prevăzute, pentru studiu, în clasa a V-a)

OMEN nr. 5097/09.09.2009

3.1. Lexicul

Noțiunea de vocabular. Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului.

- a. Derivarea (actualizare).
- b. Compunerea.
- c. Schimbarea valorii gramaticale (conversiunea).

Familia lexicală

Câmpurile lexico-semantică (aplicativ).

Sinonimele. Antonimele (actualizare).

Omonimele (omofone și omografe).

Arhaismele și regionalismele

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

Vocabular

– Cuvântul: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat)

– Rolul contextului în crearea sensului

– Omonime. Cuvinte polisemantice

NOUTĂȚI (LEXIC / VOCABULAR):

- !** În clasa a VI-a, ***NU se mai studiază următoarele conținuturi:***
Mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului nu se regăsesc în noua programă, fiind studiate progresiv:
- DERIVAREA ȘI COMPUNEREA (cl. a VII-a)
 - CONVERSIUNEA (cl. a VIII-a)
- Familia lexicală - în cl. a VII-a***
Arhaismele și regionalismele – în clasa a VII-a (Limba popular. Variație regională a limbii...)
- !** ***Au fost introduse următoarele conținuturi în noua programă, care, în vechea programă școlară, erau studiate în clasa a VII-a:***
- Cuvântul: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat)
 - Cuvintele polisemantice

OMEN nr. 5097/09.09.2009

OMEN nr. 3393/ 28.02.2017

3.3. Noțiuni de sintaxă (actualizare)

Felul propozițiilor. Fraza.

Propoziția regentă. Elementul regent.

Coordonarea și subordonarea

Variație stilistică

Limbă vorbită. Limbă scrisă

NOUTĂȚI

Noțiunile de sintaxă au fost eliminate din programa școlară pentru clasa a VI-a

! FRAZA – Coordonarea: în clasa a VII-a

- **Subordonarea:** în clasa a VIII-a

! Apare un NOU conținut în programa școlară, „**Variație stilistică**”, ce vizează respectarea normei lingvistice în vigoare.

**DOMENIU DE
CONȚINUT NOU:
ELEMENTE DE
INTERCULTURALITATE**

Noua programă **aduce în poziție centrală identitatea proprie, inserată în contextul identității naționale**, elevii fiind învățați să-și însușească valorile românești, în raport cu valorile universale. Astfel, în clasa a VI-a, se va pune accent pe:

- Valori etice în legendele popoarelor.
- Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni.
- Valori ale culturii populare în spațiul românesc.

Fiind mai „aerisită” programa, este posibil să le fie mai ușor elevilor să învețe, în vederea susținerii Evaluării Naționale.

Alte aspecte bune ale acestei noi programe ar fi prezența sugestiilor metodologice pentru profesori, deschiderile către literatura universală și faptul că elevii sunt îndrumați/învățați să folosească dicționarele.

Faptul că noile programe introduc, ca o componentă de bază a competenței, și învățarea de strategii și proceduri de învățare/receptare de texte (care au lipsit până acum) este, cu siguranță, un mare beneficiu.

**„FII TU ÎNSUȚI SCHIMBAREA
PE CARE VREI SĂ O VEZI
ÎN LUME!”**

Mahatma Gandhi

Resurse bibliografice:

- **Dindelegan-Pană, Gabriela** (coordonator); **Brăescu, Raluca;**
Dragomirescu, Adina; Nedelcu, Isabela...,
„Gramatica limbii române pentru gimnaziu”,
Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2019
- **Programa școlară pentru limba și literatura română,**
aprobată prin O.M.E.N. nr.3393/28.02.2017
 - ***<http://programe.ise.ro>***
 - **www.diacronia.ro/indexing/details/A27523/pdf**